

TÜRK KAMU YÖNETİMİNDE MEKÂN VE ÖLÇEK SORUNUNA BÜYÜKŞEHİRLERDEN BİR ÖRNEK: İLÇE BELEDİYELERİNİN İMAR PLANLAMA YETKİLERİ

Son elli yıldır Türk kamu yönetiminin mekân ve ölçek temelli düzenlenmesinde karşı karşıya kalınan en önemli sorun alanlarından birisini giderek büyüyen ve metropolitenleşen kentler oluşturmaktadır. Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa vb. gibi büyük kentlerin devasa sorunları arasında bu kentlerin nasıl ve hangi mekanizmalarla yönetileceği ve planlanacağı önemlice bir yer tutmaktadır. Büyükşehir belediye sisteminin uygulanmaya başladığı 1985 yılından sonra geçen neredeyse her on yılda bir büyükşehir sayısının artmış olması da bu sorunları derinleştirmiş, çözümü zorlaştırmıştır. Bu mekanizmaların tanımlanmasında ve modellenmesinde ise var olan büyükşehir belediyeleri/ilçe belediyeleri deneyiminin tüm boyutları ile değerlendirilmesi yaşamsal bir öneme sahip görünmektedir.

¹ Bu politika notundaki tespit ve öneriler yazarın kişisel düşüncelerini yansıtmaktadır.

"Yerel Yönetim Reformu" tartışma dizimize sunduğu katkı nedeniyle Sayın Savaş Zafer Şahin'e teşekkür ediyoruz.
-TEPAV

Büyükşehir belediyesi deneyiminin değerlendirilmesinde ortaya çıkan iki engel bu deneyimin hakkıyla analiz edilmesinin önüne geçmektedir. Bu engellerden birincisi büyükşehir belediyesinin siyasal sistem içerisindeki konumu ile ilgiliyken, bir diğeri büyükşehir belediye sisteminin çoğunlukla mekânsal ölçek kavramından bağımsız olarak kurumsal/yasal bir sorun alanı olarak görülmesi olarak ifade edilebilir. Bir yanıyla büyükşehir belediyelerinin son yirmi yıldır Türk Siyasal Sistemini kurgulama ve kitleleri mobilize etme araçlarından birisi olarak görülmesi büyükşehir sisteminin “büyükşehir” belediyesinin öncelendiği bir mekanizma olarak ele alınması sonucunu doğurmaktadır. Öte yandan, büyükşehir belediye sistemi yerel yönetim hiyerarşisinin bir yan “cebi” olarak idari sürekliliğin kaçınılmaz bir parçası olarak ele alınmakta, hiyerarşik bakış, örneğin, ilçe belediyeleri için göz ardı edilmeyi meşrulaştırmaktadır. Oysaki uzunca bir zamandır, yerel yönetim birimlerinin, bizzatıhi bir mekânsal ölçek sorunu olarak ele alındığı söylenebilir². Bu bakış açısıyla yerel birimleri hiyerarşik bir bakış açısıyla olduğu kadar kendi mekânsal özgünlükleri ve yetki kullanımları özelinde de değerlendirmek önem kazanmaktadır.

Bu açıdan büyükşehir sisteminin kendi içerisinde yarattığı ve yeniden ürettiği çelişki ve çatışmaların temelinde büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasında mekânı şekillendirme, kentsel rantın yeniden dağıtımını sağlama ve yapılaşmayı yönlendirme açısından belirlenen yetki dağılımının yattığını söylemek olası görünmektedir. Gündelik yaşamın yeniden üretilmesinden kentsel estetik alanın düzenlenmesine kadar birçok siyasal sürecin bu anlamda büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasında sorun alanına dönüşmesi ve kentsel mekâna ait akut sorunlarda bu çekişmenin doruk noktasına varması, Türkiye örneğinde bu varsayımın doğruluğunu göstermesi açısından önemlidir. Bu sebeple bu yazının amacı Türk kamu yönetiminin mekân ve ölçek sorunsalına bir örnek olarak büyükşehir belediye sistemi içerisinde, ilçe belediyelerine tanınan imar planlama yetkilerine ilişkin genel bir değerlendirme yapmak ve bu anlamda büyükşehir sistemine ilişkin bazı sonuçlara varıp önerilerde bulunmaktır.

Dünyada ve Türkiye’de Metropoliten Kent Yönetiminin Evrimi: Koordinatör Metropoliten Yönetimden Büyükşehir Hükümetine

İlçe belediyelerinin imar planlama yetkilerine ilişkin sorunları tam anlamıyla değerlendirebilmek için öncelikle dünyada ve Türkiye’de metropoliten kent yönetimi olgusunun ve buna bağlı planlama uygulamalarının nasıl ortaya çıktığını ve geliştiğini ele almak gereklidir. Çünkü temel olarak büyükşehir belediyesi sistemleri Türkiye’nin özgün koşullarının bir ürünü olmaktan çok dünya koşullarının ve yabancı örneklere öykünmenin bir sonucu olarak ele alınabilir.

Dünyada büyükşehir yönetim modellerinin “metropolitenleşme” olgusuna koşut olarak ortaya çıktığı ve geliştiği söylenebilir. Kentlerin; nüfus artışı, banliyöleşme, konut

---

² Cox, K. 1998. “Spaces of dependence, spaces of engagement and the politics of scale, or: looking for local politics”, *Political Geography*, Volume: 17, Issue: 1, Pages: 1-23.

sektörünün ekonomide başat sektörlerden birisi haline gelmesi, işyeri-konut yolculuklarının mesafesinin artması, otomobil kullanımının ve toplu taşıma olanaklarının gelişmesi gibi unsurların etkisi altında giderek yaygınlaşması, yer yer kırsal alan kullanımları ile kentsel alan kullanımlarının birbirine geçtiği yeni tür yerleşim ağlarının ortaya çıkması ile belirginleşen "metropolitenleşme", alışlageldik kent yönetimi yaklaşımlarını geçersiz kılınca büyükşehir yönetim modelleri gündeme gelmiştir. Kentlerin metropolitenleşmesi bir yandan var olan kentsel altyapıyı sürdürülemez hale getirirken bir yandan da kentlerin aşırı yayıldıkları bölgelerde hizmet sunumunda ciddi aksamalara ve kentin içinde bulunduğu ekosistemin dengesinin bozulmasına sebep olmuştur. Bu tip sorunlara çözüm olarak özellikle de banliyöleşme ve denetimsiz kentsel yayılma süreçlerinden derinden etkilenen anglo-sakson deneyiminde "Metropoliten Kent Yönetimi" olgusu ortaya çıkmıştır. Metropoliten kent yönetimi modelleri daha sonra yaşanan kentsel gelişme deseninin yarattığı mekânsal dinamiklere bakılmaksızın birçok farklı ülke tarafından yeterince tartışılmadan uygulamaya konmuştur.

Metropoliten kent yönetimi modellerinin yaygın bir şekilde uygulanmalarının tarihsel olarak 1970'lerdeki dünya ekonomik krizinin hemen sonrasına ve neo-liberal politikaların uygulanmaya başladığı döneme denk gelmesi de dikkat çekicidir. Ekonomik kriz karşısında yerel yönetimlere merkezi yönetimlerce aktarılan kaynakların kısılmasına koşut olarak yerel yönetimlerde yönetsel model değişikliklerine gidilmesi gündeme gelmiştir. Bu anlamda metropoliten kent yönetimlerinin yaygınlaşması neo-liberal politikaların bir uzantısı ve merkezîyetçi eğilimlerin bir yansıması olarak da değerlendirilebilir. Özellikle İngiltere'de Thatcher ve Türkiye'de Özal dönemlerinde metropoliten kent yönetimine ilişkin özel düzenlemelerin yapılması bunun örnekleri olarak görülebilir. Bu durum doğası gereği metropoliten kent yönetimlerinin nihai olarak iktidarı ve yetkileri kendinde toplama eğilimi olan bir yönetim kademesine dönüşeceği yorumlarının yapılmasına sebep olmuştur. Neo-liberal kamu politikaları demeti içerisinde metropoliten kent yönetimleri zamanla büyük altyapı ve kentsel projelerin gerçekleştirilmesi için vazgeçilmez unsurlar olarak görülmeye başlanmışlardır. Hatta metropoliten kent yönetimlerinin yerelde farklı sermaye gruplarının ittifaklarının oluşturduğu bir iktidar bloğunun istikrarlı bir biçimde varlığını sürdürmesi için kurgulanmış mekanizmalar olduğu da iddia edilmiştir³.

Bu eleştirilerin de etkisiyle Londra Metropoliten Kent Yönetimi gibi örnekler daha çok üst koordinasyon işlevi öne çıkan, büyük kentsel projeleri yönlendiren bir yerel yönetim birimi olmaya doğru evrilmişlerdir. Ancak, zaman içerisinde bu derece büyük kaynakları kullanan bu yerel yönetim birimleri Türkiye dâhil birçok başka deneyimde siyasallaşmış, hatta merkezi siyasal alanı etkileyen, biçimlendiren birer birim haline gelmiştir. Bu sebeple iki ya da üç düzeyli olarak kurulan metropoliten kent yönetimlerinde siyasal denge en üst düzey lehine bozulma eğilimine girmiştir. Bu bozulma farklı şekillerde ortaya çıkmıştır. Kimi zaman yetkiler büyükşehir elinde toplanmış, kimi zaman özelleştirme

³ Hamel P. ve Jouve B. 2008. "In Search of a Stable Urban Regime for Montreal: Issues and Challenges in Metropolitan Development", Urban Research&Practice, Vol.1, No.1, 18-35.

ve kuralsızlaştırma yaygınlaşmıştır. Sonuçta ilçe belediyelerinin elindeki yetkiler giderek azalmıştır. Farklı ülkelerde bu anlamda farklı deneyimler yaşanmaktadır. Doğal olarak "yerel" niteliğini taşıyan ilçe ve daha alt düzey yerel yönetimlerin yetkileri azalırken, neredeyse "bölge" ölçeğine yaklaşan nitelikleriyle metropoliten kent yönetimleri yetkileri artmış birer "büyükşehir hükümeti" ya da "büyükşehir başkanlık hükümeti" haline gelmiştir. Bu aşırı siyasallaşmış ve yerel ölçekte merkezileşmiş yerel yönetim biriminin yani büyükşehir belediyelerinin yapısını en iyi yansıtan uygulamalar mekânsal düzenlemeleri içermektedir. Büyükşehir belediyelerinin yapılaşmaya ve mekânsal planlamaya ilişkin yetkileri de giderek daha fazla merkezileşmektedir.

Türkiye'de İlçe Belediyelerinin İmar Planlama Yetkilerine İlişkin Sorunlar

Metropoliten ya da büyükşehir hükümeti, "merkezileşmiş bir yerelleşme"⁴ olarak adlandırılan bir sürecin sonucu olarak giderek daha fazla alanı kapsayan, daha geniş yetkilerle donatılmış bir yerel yönetim birimi haline gelerek, alt kademelerde bulunan yerel yönetim birimlerinin varlıklarını sorgulatır hale gelmiştir⁵. Nitekim son yıllarda Türkiye'de büyükşehir belediyesi başkanlarının yapılan tüm yetki aktarımlarının ve sistem değişikliklerinin kendi lehlerine olmasına rağmen bunlarla yetinmeyerek "ilçe belediyelerinin kapatılması" yönünde açıklamalar yapmaları bunun bir yansıması olarak görülebilir.

Bu iddiaların dayandırıldığı "kentsel dönüşüm", "ulaşım yatırımları", "konut üretimi", "imar planlama" gibi süreçlerin bir elden ve sağlıklı yürütülmesi gerekçesi yıllar içerisinde ilçe belediyelerinin mekânsal planlamaya ve yapılaşmaya ilişkin yetkilerinin giderek azaltılması ya da doğrudan ağırlaştırılmış bir büyükşehir belediyesi vesayeti altına alınması sonucunu getirmiş, imar planlama alanında ilçe belediyelerinin kapatılması söylemi fiili olarak gerçekleşmiştir. Bu dönüşüm süreci ilçe belediyelerinin planlama yetkilerine doğrudan yansımaktadır. Kent planlaması hizmetlerinin, giderek siyasallığı artan büyükşehir belediyelerinin en temel araçlarından birisi halini alması ve büyükşehir yönetimlerinin merkezi siyaseti planlama üzerinden etkilemeleri, ilçe belediyelerinin planlama yetkilerinin giderek sınırlandırılması ve hatta yok hükmüne getirilmesi sonucunu doğurmuştur.

Türkiye'de özellikle 2000'li yıllarda gerçekleştirilen mevzuat değişiklikleri ile büyükşehir belediyeleri ulusal düzeyde yerel yönetimlerin yetkilerini düzenleme gücüne sahip siyasal birimler haline gelmiştir. 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun hazırlanmasında belli başlı büyükşehir belediye başkanlarının bu kanunları "kelime kelime" yazmış olduklarını sıklıkla kamuoyu önünde de ifade etmiş olmaları bunun göstergesidir. Büyükşehir belediye başkanlarının doğrudan müdahalede bulunduğu bu kanunlarla ilçe belediyelerinin imar planlama ve diğer mekânsal yetkileri

⁴ Andersen H. T. 2008. "The Emerging Danish Government Reform – Centralized Decentralization", Urban Research&Practice, Vol.1, No.1, 3-17.

⁵ Kelheller C.A., ve Lowery D. 2008. "Central City Size, Metropolitan Institutions and Political Participation", British Journal of Political Science, 39, 59-92.

büyükşehir belediyelerinin resen kullanabileceği yetkiler yanında ağır bir vesayet altına girmiştir. Örneğin 2004 yılında yürürlüğe giren 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. Maddesinde⁶:

b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak;

c) Kanunlarla büyükşehir belediyesine verilmiş görev ve hizmetlerin gerektirdiği proje, yapım, bakım ve onarım işleriyle ilgili her ölçekteki imar plânlarını, parselasyon plânlarını ve her türlü imar uygulamasını yapmak ve ruhsatlandırmak, 20.7.1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nda belediyelere verilen yetkileri kullanmak;

d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek;

e) Belediye Kanunu'nun 69 ve 73 üncü maddelerindeki yetkileri kullanmak

hükümleri getirilerek imar planlamanın tüm aşamalarına, yapılaşmaya, ruhsatlandırmaya hatta kentsel dönüşüme ait tüm yetkiler büyükşehir belediyelerine verilmiştir. Bir anlamda büyükşehir belediyesi sisteminin uygulandığı yerleşmelerde imar yetkilerinin dış sınırları büyükşehir hâkimiyetine dayalı olarak belirlenmiştir.

Bu yetkilerin dağılımı öylesine dengesizdir ki kent planlamanın uluslararası standartlarda kabul edilmiş temel ilke ve esaslarıyla da çelişmektedir. Örneğin imar planlamanın en önemli ilkelerinden birisi "planların kademeli birlikteliği"dir. Yeri geldiğinde en üst ölçekli plan alt ölçekli planda alınan bir karar, en alt ölçekli plan da üst ölçekli planda alınan bir karar doğrultusunda bilimsel yöntemlerle değiştirilebilir. Planlar arasında dinamik bir ilişki olması gerekliliği kabul edilir. Ancak, imar planlama yetkilerinin bu derece büyükşehir belediyeleri uhdesinde toplanması ile uygulamada bu ilke etkisizleşmiştir. Büyükşehir belediyelerinin yaptığı üst ölçekli planlar üstünlük kazanmış, uygulamadaki ayrıntılar kent planlamada değerini kaybetmiştir. İlçe belediyeleri uygulamada alt ölçekli bir imar uygulaması yapsa bile bunun büyükşehir belediyesinin yetkisindeki üst ölçekli planlara

⁶ www.mevzuat.gov.tr

yansıması siyasal bir sürece kalmaktadır. Öte yandan, her ölçekte planlama yetkisine sahip olan büyükşehir belediyesinin planların kademeli birlikteliğini kendi yetkisi içerisinde sağlayabileceği varsayılsa bile, alt ölçek planların yerel dinamiklerle oluşturulduğu ilçe belediyesi planlama süreçlerinin yerine büyükşehir belediyeleri eliyle resen gerçekleştirilen alt ölçek planlama dinamiklerinin ikame edilmesi, katılım ve hesap verebilirlik sorunları yaşanan bir planlama pratiğinin ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

Türkiye imar planlama deneyimi içerisinde genel kentsel gelişim desenini belirleyen “nazım imar planları” ile yapılaşma koşullarını belirleyen “uygulama imar planları” ayrımı, büyükşehir belediyesi sisteminin kurulmasına koşut büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasında doğal bir işbölümü olarak düzenlenmiştir. Büyükşehir belediyelerinin nazım planları, ilçe belediyelerinin de uygulama imar planlarını yapıp onamaları uzunca bir süre temel bir yetki dağılımı olarak yürürlükte kalmıştır. Ancak, bahsedilen kanun değişiklikleri ile birlikte Türkiye’de nazım planlama ile uygulama imar planları arasında kentsel gelişme açısından ilişki kopmuştur. Yerelin coğrafi, sosyo-ekonomik ve ekolojik önemini dikkate almayan plan ve plan değişiklikleri, mevzi planlama ağırlık kazanmıştır. Sanılanın aksine imar planlama yetkilerinin büyükşehir belediyesinde toplanması bütünlüklü planlamayı değil, noktasal ve parçacı planlama uygulamalarını, istisnai mekânsal düzenlemeleri yaygınlaştırmıştır. Öte yandan ilçe belediyeleri, ağırlıklı olarak bütünü göremeden hareket eden, sadece yapı sürecine yoğunlaşan yerel yönetim birimleri halini almıştır. Bu yoğunlaşmada metropoliten alan içerisinde büyükşehir belediyelerinin resen müdahale ettikleri özellikle büyük proje alanları ile kentsel dönüşüm bölgelerinde ilçe belediyelerinin uygulama bütünlüklerinin dışına çıkan kentsel alanlar ortaya çıkmıştır. Bir anlamda metropoliten alan içerisinde yapılaşma ve imar planlama süreçlerinde iki kademeli bir yetki vakumu-yetki karmaşası süreci yaşanmaya başlamıştır. Sonuçta ilçe belediyeleri tüm planlama yetkileri elinden alınmış, yapı ve inşaat süreçlerine sıkışmış, etkinliklerinde planlamadan kopma tehlikesi ile karşı karşıya kalan birimler halini almıştır.

Hele hele yol genişlikleri ve park metrekaresi ile yetkilerin ayrılması, siyasal erk kullanımını yönlendirmek için kentteki kritik noktaların “yetki alanında kalması” için planlama eğilimini arttırmaktadır. Örneğin eğer planları yapan büyükşehir ise ilçe belediyeleri ile uğraşmamak için çok büyük parklar yapılmakta, eğer planları yapan ilçe belediyeleri ise büyükşehirle uğraşmamak için küçük parklar yapılmaktadır. Kentsel standartlar büyükşehir belediyesi sisteminin siyasallaşan yapısı içerisinde giderek düşmektedir.

Diğer bir önemli sorun da büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi arasındaki planlama denetimi dengesinin tek taraflı olarak bozulmuş olmasıdır. Plan kararları yukarıdan aşağı denetlenmektedir ama aşağıdan yukarı bir denetim süreci söz konusu değildir. Bu da kent planlamasında eksik kalan denetim mekanizmasının yargı tarafından doldurulması sonucunu doğurmaktadır. İmar planlamada büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki yetki kargaşası ihtisas yönetmelikleri ile yargı içtihatlarından oluşan karmaşık bir mekanizma ile denetlenmeye çalışılmaktadır.

Bu sorunlar metropoliten kentlerin yapılarının son yıllarda daha da farklılaşması ve bu farklılaşmanın 5216 sayılı büyükşehir kanunu ve yapılan diğer bazı düzenlemelere de yansımaları ile daha da değişik bir boyut kazanmıştır. Son yıllarda metropoliten kentler küreselleşmenin de etkisi ile yayılmaya devam ederek "kent bölge" adı verilen yeni yapılara dönüşmektedir. Çok daha seyrek ve yaygın kentsel yapılar olan bu yeni yerleşim biçiminde metropoliten kent yönetimleri artık etkinliğini sürdürme sorunu ile karşı karşıya kalmaktadır. Büyükşehir Belediye Kanunu'ndaki büyükşehir sınırlarının "pergel" düzenlemesine tabi tutulması ve ilçe belediyelerinin yakınındaki belde belediyelerinin ilçe belediyeleri ile birleştirilerek dev ilçe belediyelerinin oluşturulması bu soruna karşı alınan önlemler olarak değerlendirilebilir. Ancak bu düzenlemeler ilçe belediyelerinin planlama yetkileri düşünüldüğünde büyük sorunlara yol açabilecek niteliktedir.

Artık metropoliten ilçe belediyeleri kimi yerde Anadolu'daki orta büyüklükteki birer kent yüzölçümüne ve nüfusuna erişmiştir. Eldeki dar planlama yetkileri ile ilçe belediyelerinin bu büyük alanlarda sağlıklı kentsel gelişmeyi sağlamaları mümkün görünmemektedir. Ayrıca daha çok kırsal niteliği ağır basan kent çeperinde eko sisteme duyarlı planlama süreçlerinin sürdürülmesi olanağı kaybedilmektedir. Tersine, ilçe belediyelerinin yetkileri yokken özellikle Büyükşehir belediyelerinin ve TOKİ gibi kuruluşların kent çeperinde noktasal kent parçaları oluşturmaları kentlerin planlama bütünlüğünü tehdit etmektedir. Bu kadar yayılan ve büyüyen ilçe belediyelerinde yerel demokrasi ve temsiliyetin sorunları planlamaya karşı halkın güvenini sarsmaktadır. Sonuç olarak kentlerin planlama süreçleri parçalanma ve sürekliliğini kaybetme tehdidi ile karşı karşıya kalmaktadır.

Türkiye'de büyükşehir belediyesi sisteminin ilçe belediyelerinin imar planlama yetkileri üzerinden tarihsel bir okuması yapıldığında görüleceği üzere temel olarak üç mekân ve ölçek sorunu görülmektedir. Bunlardan birincisi büyükşehir belediyelerinin siyasal ve yönetsel olarak merkezileşmesine paralel olarak denetimsiz bir imar planlama yetkisine kavuşmasıdır. Bunun doğrudan sonucu ikinci bir sorun alanıdır: Metropoliten alanların planlanmasında ve yapılaşmasında bütünlük ve süreklilik kaybolmakta, parçacı ve günübirlik yaklaşımlar standart uygulama olmaktadır. İlçe belediyelerinin imar planlama sürecinden kopmasının sonucunda da üçüncü bir sorun alanı ortaya çıkmaktadır. Yetki alanları ve sınırları genişleyen büyükşehir belediyelerinde imar planlama süreçlerine katılım ve denetim eksiklikleri derinleşmektedir.

Metropoliten Alanlarda Yeni Bir Kent Planlama Sistemi Kurgulayarak Büyükşehir Sistemini İyileştirmek Üzerine

Bu sorunlar karşısında ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyeleri arasındaki imar planlama yetkilerinin yeniden ele alınması gerekmektedir. Bu yeniden ele alışı da "planların kademeli birlikteliği", "planlama denetiminde denge" ve "aşağıdan yukarı kentlilerin planlama süreçlerine katılımı" ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Büyükşehir yönetiminde daha sağlıklı bir kent yönetiminin oluşumunun ortaya çıkarılması için uygulamaya konması gereken önlemler şöyle sayılabilir:

- Öncelikle metropoliten alanların dönüşümü ile oluşan “kent bölge”lerin yapısına uygun bir üst ölçek planlama sistematığı geliştirilmelidir.
- İlçe belediyelerinin planlama yetkileri “ölçek” odaklı olmaktan çıkarılmalı, üst ölçek plana bağlı stratejik ve alan odaklı hale getirilmelidir.
- Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında plan onama ve denetiminde “karşılıklılık” ve “planların kademeli birlikteliği” ilkesi esas kılınmalıdır.
- İlçe belediyeleri ile büyükşehir belediyelerinin planlama süreçlerini koordine eden bir birim kurulmalıdır (ör: ukome, aykome gibi plankome).
- Büyükşehir belediyelerinin planlama kurumsallaşması ve kadrolaşması belirli kurallara bağlanmalıdır. Belli bir uzmanlık birikimi olmayan büyükşehir belediyelerinin sınırsız planlama yetkilerini kullanmasının önüne geçilmelidir.
- İlçe belediyelerinin planlama kapasitesi geliştirilmeli, teknik kadroların norm kadro esasları genişletilmelidir.
- İlçe belediyelerinin planlama süreçlerinde aşağıdan yukarıya katılımcı ve kent konseyleri ile bütünleşen yeni bir planlama süreci tasarlanmalıdır.
- Kent planlamasında il düzeyinde stratejik, imar ve kalkınma planlarını bütünleştirecek yeni bir planlama yaklaşımına geçilmelidir.

Türkiye’de metropoliten alanların yönetsel yapılarının düzenlenmesinde mekân ve ölçek temelli bir yaklaşımın dikkate alınabilmesi için bu tür yaklaşımların tartışılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu tartışmalar olmaksızın ortaya çıkan örgütsel yapı kentsel kaynakların yeniden dağıtımının birincil araçlarından olan kent planlaması aracılığı ile merkezileşen, denetlenemez bir siyasal alana dönüşmektedir ki bu da tüm siyasal sistemi derinden etkileyen sonuçlar yaratmaktadır.